

MEMORIU

privind situația doctoranzilor înmatriculați în anul 2020 și efectele modificărilor legislative asupra parcursului lor academic

Către:

Ministerul Educației și Cercetării

În atenția Domnului ministru, prof. univ. dr. Daniel David

Domnule ministru,

Numele meu este *Sorin-Nicolae Curcă*, sunt doctorand în cadrul *Școlii de Studii Avansate a Academiei Române (SCOSAAR)*, domeniul *Economie*, și cercetător științific la *Institutul de Economie Mondială, Academia Română*. Vă adresez prezentul memoriu, în nume personal și, indirect, în numele tuturor colegilor doctoranzi aflați într-o situație similară, **pentru a vă aduce în atenție (încă o dată, având în vedere că lucrurile sunt cunoscute la nivelul Ministerului Educației și Cercetării) situația defavorabilă** creată de modificarea cadrului legislativ privind studiile universitare de doctorat, pentru doctoranzii înmatriculați în anul 2020, solicitându-vă totodată o soluție.

Așa cum este cunoscut, în perioada 2023-2024 a fost adoptat un nou cadru normativ pentru organizarea studiilor doctorale – *Legea 199/2023 privind învățământul superior și Ordinul Ministrului Educației nr. 3020/2024 pentru adoptarea Regulamentului-cadru privind studiile universitare de doctorat*. Prin intermediul acestuia s-au abrogat vechile prevederi legislative și, astfel, a fost eliminată posibilitatea solicitării de către studenții-doctoranzi a **perioadei de grație** pentru finalizarea și susținerea tezelor de doctorat.

În plus, noile reglementări instituie o procedură suplimentară, care nu exista anterior: obligativitatea publicării tezelor de doctorat, pentru consultare publică, pe platforma REI, timp de 90 de zile, înainte de susținerea, în fața Comisiei, a acestora. În aceste condiții, conform indicațiilor primite de la școala doctorală a Academiei Române, de exemplu, pentru respectarea tuturor termenelor procedurale implicate de susținerea tezelor, **procesul de depunere a documentelor trebuie demarat, spre deosebire de anii anteriori, cu cel puțin 150 de zile** înaintea susținerii propriu-zise a acestora.

Deși necesare pentru modernizarea învățământului superior, noile legi, în condițiile în care instituie modificările prezentate anterior, îi afectează profund pe doctoranzii înmatriculați în anul 2020, din rândul cărora fac parte, după cum urmează:

- existența unui **interval de timp nerezonabil** rămas la dispoziția doctoranzilor **pentru încheierea cercetărilor, redactarea lucrării și demararea procedurilor în vederea susținerii publice a tezei de doctorat**. Această situație, în contextul eliminării perioadei de grație, este determinată de integrarea relativ târzie (deși în acord cu prevederile *Ordinului Ministrului Educației nr. 3020/2024*), de către școlile doctorale, în perioada iulie-august 2024, a prevederilor legislative menționate, în regulamentele și metodologiile interne ale acestora și, astfel, *comunicarea către studenții doctoranzi a modificărilor după această perioadă*, respectiv de *creșterea perioadei dedicate procedurilor administrative pentru susținerea tezei la 150 de zile, timp care se deduce din cel de-al doilea an de prelungire* (**prelungire motivată de identificarea unor noi direcții de cercetare, de altfel, care ar fi trebuit utilizată pentru cercetare propriu-zisă și nu pentru proceduri administrative**), și nu poate fi utilizat pentru lucrul efectiv la teză. În cazul personal, al **doctoranzilor înscriși în 2020** la SCOSAAR, domeniul Economie, de exemplu, **ni s-a confirmat oficial lipsa posibilității de a opta pentru perioada de grație, obligativitatea, în acest context, a finalizării tezei și a demarării procedurilor de susținere publică a acesteia, pentru a nu fi exmatriculați, în noiembrie 2024**. Dacă luăm în considerare perioada menționată, de 150 de zile, pentru procedurile administrative, și intervalul de timp în care tezele sunt supuse analizei conducătorilor de doctorat și membrilor comisiei de îndrumare, rezultă că, din cel de-al doilea an de prelungire rămâne un interval de aproximativ 4-5 luni pentru a finaliza teza, unul insuficient pentru lucrări de complexitate ridicată, interdisciplinare (cum este cazul meu, de exemplu). Toate acestea în condițiile în care **aplicarea în mod „retroactiv” a prevederilor noilor legi nu a putut fi anticipată, a surprins doctoranzii aflați în această situație**, au existat planificări bazate pe termenele prevăzute în legile existente la data admiterii în ceea ce privește activitățile de cercetare individuală și finalizarea tezelor.
- crearea contextului pentru **lucrări de calitate scăzută, compromiterea integrității academice**, sau chiar **corupție**. Presiunea nejustificată pusă asupra doctoranzilor de termene nerezonabile și susținerea „pe repede înainte” de către aceștia a tezelor de doctorat (repet, **în mod nejustificat, doar pentru a ajusta realitatea la o lege prost gândită, care nu a prevăzut toate efectele pe care poate să le producă, și nu invers**), pot să conducă, în situații punctuale, la compromis, în sensul reducerii standardelor (de calitate sau de etică) în elaborarea lucrărilor. În condițiile în care, la nivel social, se discută deja de câțiva ani despre nevoia de transparentizare și de luptă împotriva plagiatelor, consider că nu este oportun pentru Ministerul Educației să creeze contextul pentru astfel de practici.
- crearea unui regim de **inechitate profundă (un regim juridic defavorabil)** în parcurgerea programului doctoral, **pentru doctoranzii înmatriculați în 2020, în**

raport cu toate celelalte generații de doctoranzi înscriși în prezent la școlile doctorale. Termenul avut la dispoziție de aceștia pentru tot ceea ce implică parcursul doctoral este de **5 ani de la data înmatriculării** (3 ani stagiul, maxim 2 ani prelungiri), în timp ce Legea 199/2023 (și inclusiv Statul) le recunoaște **doctoranzilor admiși în 2021-2024** dreptul de a finaliza și susține teza în **6 ani** (4 ani de stagiul, 1-2 ani de prelungire), iar **cei înmatriculați în perioada 2016-2019** au avut la dispoziție **6 ani, 7 ani, 8 ani sau 9 ani** pentru finalizarea programului doctoral. În plus, **ca un avantaj, pentru doctoranzii înmatriculați în 2021-2024, se constituie parcursul predictibil**, aceștia cunoscând dinainte condițiile în care vor finaliza cercetările și vor susține public tezele în anii următori, de care nu beneficiază studenții din generația 2020.

- există **riscul exmatriculării, în mod nedrept, a unor doctoranzi valoroși**, care și-au îndeplinit toate obligațiile asumate prin contract și au muncit cu seriozitate, dar care și-au planificat cercetarea în acord cu prevederile legislației în vigoare la data înmatriculării, și cu cele din contractul semnat cu școala doctorală, sau care nu pot face rabat de la calitate, în favoarea grabei și a formalismului.

Domnule ministru,

Doctoratul nu trebuie să fie despre grabă și formalism, ci despre **exelență și cercetare onestă, autentică**. Fiecare dintre noi, doctoranzii înmatriculați în 2020, ne-am planificat activitatea de cercetare cu bună credință, în acord cu prevederile legislației în vigoare la data înmatriculării, și cu cele din contractul semnat cu școala doctorală. Dacă am solicitat 2 ani de prelungire a fost nu pentru a amâna încheierea unui ciclu doctoral, ci din nevoia impusă de complexitatea tezelor noastre, de a dedica cât mai mult timp cercetării, a aprofunda cât mai mult subiectele, și a împinge cunoașterea, în acord cu putințele noastre, în domeniile în care ne-am specializat, cât mai departe. **Schimbarea, în mod imprevizibil, a regulilor în timpul jocului, nu poate să producă calitate ci improvizații și compromis în învățământul doctoral.**

De asemenea, **legea și instituțiile statului trebuie să servească societății** și, dacă discutăm despre sistemul de învățământ, **beneficiarilor lui**. Acestea **nu trebuie să fie un Pat al lui Procust**, în raport cu care să fie sacrificată o întreagă generație de doctoranzi.

În consecință, vă rog respectuos, domnule ministru:

- 1) Identificați și adoptați cu celeritate **un cadru legal tranzitoriu** (prin *Ordin de Ministru* dacă nu se poate altfel), care să le permită doctoranzilor înmatriculați în anul 2020, să beneficieze de **un regim echitabil și/sau de un interval de timp rezonabil** (crearea unui mecanism care să le acorde posibilitatea de a demara procedurile pentru susținerea publică a tezei de doctorat după încheierea celui de-al doilea an de prelungire – poate fi

echivalentul celor 150 de zile dedicate procedurilor administrative –, de exemplu) pentru încheierea parcursului doctoral.

- 2) În contextul adoptării unui astfel de cadru legal tranzitoriu, **transmiteți clarificări oficiale tuturor școlilor doctorale, în vederea aplicării unitare a prevederilor acestuia.**

Într-un răspuns la o solicitare a EduPedu.ro¹, reprezentanții Ministerului Educației și Cercetării precizau anul trecut că studenții înmatriculați la doctorat anterior publicării noilor reglementări nu mai pot beneficia de perioadă de grație și, astfel, nu își pot susține public lucrările după expirarea celor doi ani de prelungire, deoarece nu mai există cadru legal, acesta fiind abrogat.

Am convingerea, însă, că stă în puterea dumneavoastră să creați acest cadru legal, prin care să corectați o deficiență legislativă care, așa cum este formulată, introduce impredictibilitate și riscă să transforme în mod nejustificat, o generație de doctoranzi în victime ale tranziției administrative.

Vă mulțumesc pentru atenție și sper într-un dialog deschis în sprijinul rezolvării acestei situații.

Rămân la dispoziția Ministerului pentru orice detalii suplimentare.

Cu considerație,

Sorin-Nicolae Curcă

Doctorand, Școala de Studii Avansate a Academiei Române

Cercetător științific, Institutul de Economie Mondială, Academia Română

Date de contact

Telefon

Email

Data

27/05/2025

Semnătura,

CURCA
SORIN-
NICOLAE

Digitally signed by
CURCA SORIN-
NICOLAE
Date: 2025.05.27
14:31:31 +03'00'

P.S. Rog a se supune atenției Domnului ministru, prof. univ. dr. Daniel David

¹ EduPedu (1.8.2024), *Perioada de grație de 4 ani pentru doctoranzii înmatriculați înainte de 2023 și care au solicitat acest drept începând din ianuarie nu mai este posibilă. Ministerul Educației precizează că nu există excepții de la această regulă*, disponibil la adresa: <https://www.edupedu.ro/perioada-de-gratie-de-4-ani-pentru-doctoranzii-inmatriculati-inainte-de-2023-si-care-au-solicitat-acest-drept-incepand-din-ianuarie-nu-mai-este-posibila-ministerului-educatiei-precizeaza-ca-nu-exista/>.